

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Pred nama je Uskrs, najveći kršćanski blagdan, vječni simbol pobjede života nad smrću, dobra nad zlom i svjetla nad tamom. Neka vam ovaj blagdan Kristovog uskrsnuća protekne u ozračju mira, zajedništva i radosti.

Osvrt na minule događaje

U ponedjeljak, 5. ožujka održana je godišnja skupština Društva prijatelja glagoljice. Prigodni program, posvećen 25. obljetnici postojanja Društva, obilježile su dvije prezentacije koje je pripremila Mirna Lipovac, tajnica Društva. Prezentacijom pod nazivom *Vremeplov* DPG-a provela nas je tekstem i slikama kroz najvažnije trenutke iz povijesti Društva, od prvih susreta glagoljaša u knjižnici u Travnom još 1988. godine, preko osnivanja Društva dana 22. veljače 1993. godine do nedavnog obilježavanja srebrnog jubileja u Hrvatskom državnom arhivu. Druga prezentacija nazvana *Struktura članstva* upozнала je nazočne s trenutnim članskim profilom (brojno stanje, status članstva po spolu, dobi, stručnoj spremi i geografskoj rasprostranjenosti u Hrvatskoj), ali i s problemima nemogućnosti prikupljanja svih podataka o članovima koje traži Zakon o udrugama i poražavajuće naplate članarine koja je neophodna za rad Društva. Potom je usvojen zapisnik s prošlogodišnje Izborne skupštine i Izvješće o radu Društva u 2017. godini. Financijsko izvješće pokazalo je kronični nedostatak sredstava i nužnost pronalaska prostora za održavanje proba MPZ *Baščina* bez plaćanja troškova najma te za smještaj arhiva i biblioteke Društva "pod jednim krovom". Društvo nastavlja sa svim započetim programima i projektima, a uspostavljena je suradnja s Hrvatskim državnim arhivom na projektu *Glagoljaški dan* kao i organizaciji glagoljaških radionica te s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom na portalu *Glagoljica.hr*.

Tradicionalni, 27. po redu, Korizmeno-uskrсни tečaj glagoljice započeo je 7. ožujka, pod vodstvom prof. dr. sc. Vladimira Čepulića u prostorijama Fakulteta za elektrotehniku i računarstvo. Prvom satu nazočilo je dvadesetpetero polaznika. Relativno velik broj *đaka* odraz je popularnosti tečajeva profesora Čepulića, kvalitetnoj promidžbi od strane Društva kroz više komunikacijskih kanala i porastu zanimanja za glagoljicom u našem društvu u posljednje vrijeme.

Hrvatska radiotelevizija počela je prikazivati gastronomsku seriju *Dhruv Baker: Iz Hrvatske s ljubavlju* (u izvorniku: *Croatia's Finest*). Posredstvom National Geographic Channela dogovoreno je emitiranje serijala u 90 zemalja diljem svijeta, a u tijeku su pregovori s još desetak televizijskih kuća. Dhruv Baker pobjednik je britanskog MasterChefa 2010. godine, a u ovom serijalu putuje Lijepom našom i otkriva najbolje od hrvatske kuhinje, ali i prirodne ljepote i bogatu povijest naše zemlje. U jednoj od epizoda posjet otoku Krku započeo je upoznavanjem s glagoljicom i Baščanskom pločom. Njegove dojmove odražava sljedeći citat: "Apsolutno sam fasciniran pričom o Baščanskoj ploči i zadivljen svim hrvatskim kulturnim znamenitostima i naslijeđem s kojim sam se do sada upoznao" – rekao je Baker koji je prošetao Baščanskom stazom glagoljice.

Grad Vodice, Zavičajna udruga vodičkog kraja u Zagrebu, Župa Našašća Svetoga Križa – Vodice i Matica hrvatska bili su organizatori koncerta *Glagoljaško pjevanje u Vodicama i na Prviću* koji je održan u subotu, 10. ožujka u velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu, u sklopu Pasijske baštine. Na početku je okupljene pozdravila pročelnica Odjela za hrvatsko glagoljaštvo pri Matici hrvatskoj, Biserka Draganić, prof., a u ime Društva prijatelja glagoljice govorila je predsjednica, Kristina Repar, prof. Društvo je dobilo poziv od gospođe Tončike Cukrov, predsjednice Zavičajne udruge vodičkog kraja u Zagrebu, koja je vodila čitav program. Posebno

je lijepo bilo čuti akademika Josipa Bratulića koji je govorio o važnosti glagoljaškoga pjevanja. Glazbeni dio programa započeo je pjesmama u izvođenju Malog zbora crkvenih i dalmatinskih pjesama iz Prvić Luke na otoku Prviću. Prvić Luka bila je žarište glagoljaške kulture jer je u njoj od sredine 15. pa sve do prve polovice 20 st. djelovao samostan franjevac trećoredaca glagoljaša. Nigdje na šibenskom području glagoljaška djelatnost nije bila tako jaka u oba segmenta – crkvenom i u javnom životu. Štoviše, naziv glagoljaši ("glagolae") prvi put je upotrijebljen godine 1483. za franjevce trećoredce iz Prvić Luke u šibenskoj biskupiji.

Crkveni zbor župe Našašća Svetog Križa Vodice predstavio se s nekoliko pjesama karakterističnih za pasionsku baštinu koje se i danas pjevaju u vodičkoj crkvi. Mnoge od ovih starinskih korizmenih i velikotjednih napjeva odlikuje arhaična melodika, a pjevali su se "na uho" i usmenom predajom prenosili na nova pokoljenja. Voditelji zborova te profesorice Draganić i Repar od organizatora su na poklon dobili šalice na kojima su glagoljicom ispisana njihova imena. Nakon koncerta posjetitelji su mogli razgledati izložbu *Vodički Žudiji* autora Šime Strikomana.

U sklopu ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština*, u srijedu 14. ožujka u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta, održana je projekcija dvaju dokumentarnih filmova: *Hrvatski dragi kamen – Bašćanska ploča* i *Frankopani*. Filmove je predstavio filmski producent, kritičar i publicist, g. Veljko Krulčić, a nakon projekcije uslijedio je opušten i zanimljiv razgovor s njihovim redateljem, g. Bernardinom Modrićem. Između ostaloga doznali smo simpatičan detalj: g. Modrić je rodom iz Ogulina, a ime je dobio po utemeljitelju svoga grada, Bernardinu Frankopanu, sinu kneza Stjepana Frankopana, vlastelina Modruškog, hrvatskom velikašu, vojskovođi, diplomatu i meceni te nositelju borbe za opstanak hrvatskog naroda na prostorima ugroženima od turske invazije na prijelazu iz 15. u 16. stoljeće.

Na prosvjedu protiv projekta LNG terminala kod Omišlja na Krku u subotu 3. ožujka u Rijeci se okupilo više tisuća građana, a s pozornice su protivljenje iskazali čelnici lokalne i regionalne samouprave, predstavnici političkih stranaka, ekolozi, sportaši i predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata s otoka Krka. Jasna poruka NE plutajućem terminalu poslana je na dva jezika i dva pisma.

Vratimo se punih 770 godina u prošlost, do jednog pisma i nadnevkva važnih za opstanak glagoljice. Papa Inocent IV je 29. ožujka 1248. godine svojim pismom senjskome biskupu Filipu dopustio uporabu liturgijskih knjiga pisanih glagoljicom na narodnom jeziku, u senjskoj katedrali i na širem hrvatskom području. Kako se s vremenom proširio latinski jezik, staroslavenski jezik i glagoljicu koristilo je samo seosko svećenstvo te monaštvo u samostanima, a svećenici glagoljaši često su zbog crkvenoslavenskoga jezika imali probleme. Neosporno je da je biskup Filip uživao velik ugled kod Pape budući da ga je osobno zaredio za biskupa u Lyonu te umu dopustio službenu uporabu glagoljice u bogoslužju. Zahvaljujući biskupu Filipu, glagoljica nakon dugo vremena ponovno ulazi u liturgiju, a mise se služe na crkvenoslavenskom jeziku. Tim događajem započelo je razdoblje procvata glagoljske kulture u 14. i 15. stoljeću. Papino pismo danas se čuva u Tajnome vatikanskom arhivu.

U subotu, 24. ožujka u 11 sati u Brseču je predstavljena knjiga *Glagoljica u Brseču, Mošćenicama i Mošćeničkoj Dragi* autorice doc. dr. sc. Sandre Požar iz Staroslavenskog instituta. Knjiga je rezultat dugogodišnje autoričine suradnje s Katedrom Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga i Udrugom Jenio Sisolski – Brseč, a predstavlja proširenu inačicu tekstova istoimene izložbe koja je od 2013. godine obišla više hrvatskih i inozemnih izložbenih prostora.

U sklopu programa Pasijske baštine u subotu, 24. ožujka u Galeriji MORH-a Zvonimir u Zagrebu, Bauerova 33, točno u podne otvorena je izložba pod nazivom *Muka i uskrsnuće u djelima suvremenih hrvatskih umjetnika*. Pozornost nam je privukla slika *Otajstvo uskrsnuća Iv.11,25* hrvatske slikarice i grafičarke, gđe. Marije Gagić Đaković. Inspiraciju za svoja djela umjetnica već godinama nalazi u sakralnim temama, a često koristi i slova glagoljice. Na ovoj slici poznati citat iz Biblije: *Ja sam uskrsnuće i život...* ispisana je latiničnim pismom na hrvatskom i latinskom jeziku, a također i glagoljicom.

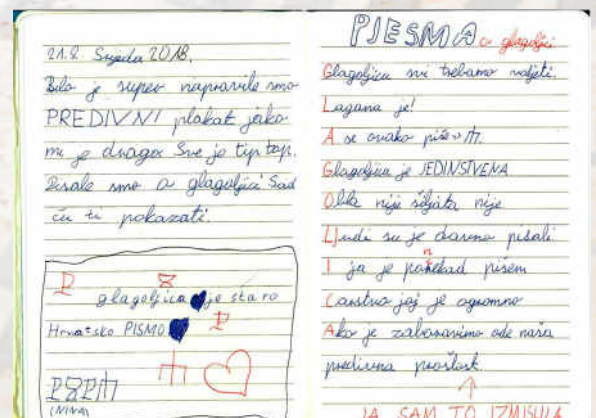
Najava predstojećih događaja

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva pjevat će na glagoljaškoj misi (misi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku) u nedjelju, 8. travnja u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Jandrićevoj 21 u Zagrebu, s početkom u 18 sati.

U sklopu ciklusa *Hrvatska glagoljaška baština* DPG-a u srijedu 11. travnja u 19 sati u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta na Kaptolu 29 a, naša stara znanica i česta gošća, dr. sc. Grozdana Franov-Živković, održat će predavanje pod nazivom *Glagoljski rukopisi i njihova vrijednost kao povijesnih dokumenata*.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Tekst sa slike, pisan plavom i crvenom kemijskom olovkom, djelo je Nine Milković, učenice trećeg razreda Osnovne škole Sesevska Sela. Nina vodi dnevnik i dopustila je da u njega zavirimo i kopiramo jednu stranicu. Ovo je krasan primjer kako djeca u krugu obitelji mogu od najranije dobi upoznati i zavoljeti hrvatsku baštinu. Naime, Nini mama Ivana članica je Društva prijatelja glagoljice, a baka, gđa. Mila Vicić, učiteljica hrvatskog jezika u miru, koja je nekada bila aktivna članica Društva, a sada je članica njegovog Suda časti. Zahvaljujemo trima damama iz iste obitelji što na ovako lijepi način pokazuju koliko poštuju i čuvaju naše staro pismo. Nini želimo puno uspjeha u školi i da što prije nauči sva glagoljska slova kako bi nastavila pisati dnevnik – glagoljicom.

Do idućeg broja srdačno vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, želeći Vam mir i dobro.

IMPRESSUM

Мирна Липовач, уредница
Mirna Lipovac, urednica

Кристина Репар, лекторика
Kristina Repar, lektorica

Едо Кадич, графички уредник
Edo Kadić, grafički urednik